

Učenje zasnovano na igri

Igra kao sastavni dio učenja i rada u učionicama i van njih.

Učenje zasnovano na igri (*engl. play-based learning*) je odgojno-obrazovni pristup u kojem se učenici i učenice usmjeravaju ka učenju kroz različite aktivnosti i igru koja može biti **slobodna igra**, ona koju djeca sama osmišljavaju i vode te su za nju unutrašnje motivirani bez cilja određenog od strane odrasle osobe; **vođena igra** koju postavlja i vodi odrasla osoba u učionici ili van nje, uz podršku i poticaj dječijoj inicijativi.

Učenje zasnovano na igri koristi igru kao osnovu za razvoj dječijih znanja, vještina i potencijala. Ovaj pristup zasnovan je na više razvojnih teorija koje prepoznaju važnost igre.

Teorija kognitivnog razvoja Jeana Piageta koji je smatrao da se djeca jedino razvijaju kroz aktivnu interakciju sa okolinom u kojoj odrastaju. Na taj način im se pruža mogućnost istraživanja, eksperimentiranja, ponavljanja urađenih stvari i uspostavljanja ravnoteže mišljenja (onoga što dijete već zna i onoga što dijete doživljava ili uči kao novo iskustvo) i konstruiranju znanja. On je naglašavao da su djeca konstruktori vlastitog znanja, odnosno, da djeca ne primaju pasivno znanje iz okoline i odraslih već ga konstituiraju kroz svoje aktivnosti, interakciju sa drugima i okolinom i suočavajući se sa novim izazovima i okolnostima. U tome svemu, igra imaju presuđujuću ulogu jer djeci omogućava iskustvo u takvim različitim situacijama u kojim djeca mogu da istražuju,

prilagođavaju se, mijenjaju obrasce i da grade znanje. Uloga odraslih ovdje jeste u osiguravanju sigurne i poticajne okoline za učenje i istraživanje, poticanje djece na eksperimentisanje kroz spremnost za interakciju sa njima, kroz pitanja i refleksiju na učeći proces.

Sociokulturalna teorija kognitivnog razvoja - Lev Vygotski koja u fokus stavlja socijalni i kulturni kontekst u kojem djeca odrastaju, a posebnu ulogu imaju obitelj, škola, vršnjaci i pira društvena i kulturna okolina. Kroz igru, djeca ulaze u podržavajuću i strukturiranu interakciju sa kompetentnijim ljudima iz njihovog okruženja i na taj način dolaze u Zonu narednog razvoja. Zona narednog razvoja je sav prostor između onog što dijete može samo i onoga što može uraditi uz podršku druge osobe. Tu se dešava učenje i razvoj. Lev je smatrao da je dijete u igri, iznad svog prosječnog uzrasta u svakodnevnog ponašanja.

Fridrich Froebel, osnivač prvog vrtića, je igru posmatrao kao najviši nivo učenja i samoekspresije djece. Posebno mjesto ima u ranom odgoju i obrazovanju i jedan je od prvih koji su se bavili institucionalnim učenjem kroz igru u pripremljenom okruženju bogatom resursima za učenje i istraživanje. U svom radu i djelovanju naglašavao je vanost igre na otvorenom kako bi se potakao razvoj odnosa sa prirodom.

Marija Montessori je u svom pristupu odgoju i obrazovanju djece, posebnu važnost davala igri i nju je vidjela kao sastavni dio procesa učenja, a ne aktivnost koja se radi prije ili poslije učenja. Fokusirala se na materijale za učenje koji potiču istraživanje i samodjelovanje djece, te na okruženje koje je poticajno i prilagođeno djeci, ono koje ih potiče na djelovanje i vlastitu aktivnost.

Kroz igru djeca uče kako ostati fokusiran na zadatak, kako funkcionira svijet oko nas. Njihova aktivnost i zainteresiranost na sam "zadatak" je puno veća, a istraživanja pokazuju da je manji nivo stresa kod učenika, kada se njihovo učenje odvija kroz igru (Pyle, Danniels, 2016). Djeca imaju viši nivou samopouzdanja, razvijaju komunikacijske vještine, kritičko mišljenje, empatiju, samoregulaciju te kolaboraciju sa drugima.

Ključne komponente učenja zasnovanog na igri (Kampen, 2023):

- Usmjerenost na proces - Učenje temeljeno na igri odnosi se na proces, a ne na cilj. Proces igre je najbitniji dio, posebno zato što su djeca manje orijentirana na ciljeve dok se igraju.
- Maštovitost - Dramska igra i maštanje ključni su dio igre za djecu.
- Zabava - Prilikom postavljanja aktivnosti učenja temeljenih na igri, važno je naglasiti zanimljiva iskustva učenja. Osigurajte dovoljno načina igre da djeca budu angažirana, ali ne i preopterećena mogućnostima.
- Strukturiranost ili nestrukturiranost - Strukturirano učenje temeljeno na igri vodi odrasla osoba, koja djeluje kao posrednik kako bi pomogao djeci da koriste materijale i produbljuju razumijevanje. Nestrukturirana igra daje djeci vremena da se uključe u slobodnu igru koja je usmjerena njihovim vlastitim interesima i prirodnom znatiželjom.

- Istraživanje - Učenje temeljeno na igri trebalo bi djeci dati priliku da istražuju svijet i prikupljaju nove informacije o svom mjestu u njemu. Dok se igraju, djeca mogu učiti o jeziku, novim predmetima, društvenim odnosima i još mnogo toga
- Samostalno učenje - Idealno iskustvo učenja kroz igru usmjereno je na dijete i omogućuje mu da samostalno odlučuje o tome čime će se igrati i kako se želi igrati. To osigurava da je igra motivirajuća i može pomoći u jačanju njihovih vještina rješavanja problema.

Učenje putem igre nije rezervirano samo za predškolski razvoj. Njena upotreba je moguća i u osnovnoj, pa i u srednjoj školi kroz adekvatnu prilagodbu, pripremu sadržaja i odabira alata kojima će igra biti moguća i svrsishodna.

Primjena ove metode u učionici je izazovna za odraslu osobu koja mijenja svoju dosadašnju ulogu u pučavanju i postaje fascilitator, moderator i onaj koji usmjerava proces samostalnog istraživanja. Izazov leži i u ostvarivanju ravnoteže između slobode i strukture u periodu igre. Uloga odrasle osobe jeste da kreira sigurno i poticajno okruženje, prati i procjenjuje djetetovo ponašanje tokom igre, reflektuje proces, integriše igru u svakodnevno učenje i rad. Odrasle osobe u učionici i van nje često ne razlikuju igru od igrovne aktivnosti. Osnovne razlike su u tome ko inicira aktivnosti, da li ima tačno određen ishod ili ne, te da li je osnovna smisao sama igra ili učenje.

Prostor i vrijeme za igru, nestrukturiranu i vođenu isključivo od strane djece, trebaju biti sastavni dio dječijeg dana u školi, kako za vrijeme odmora tako i za vrijeme aktivnog rada na časovima. Time se omogućava cjelovit rast i razvoj, potiče se veća aktivnost i inicijativa djece, a sami proces učenja postaje internalizovan.

Custom fields

Tip strategije: Obrazovne strategije

Strategija: Istraživanje i stvaranje

Collections

Metodika i didaktika